

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Roberti Tvrneri Devonii Oratoris Et Philosophi
Ingolstadiensis Panegyrici Dvo**

Turner, Robert

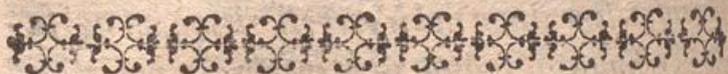
Ingolstadii, Anno M. DC. IX.

In die Anniuersario Egolphi Kneringeri, Episcopi Augustani.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69598](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69598)

chram Deam. vidisti Deam? colite. vidisti pulchram? amate. Dixi.

ORATIO TERTIA

HABITA INGOLSTADII.

QUOD solent (Ingolstadienses) Reipub. gerenda gnauignariq; artifices, vt quæ res spem salutis certissimam, ac ipsam nonnunquam salutem secum afferunt, eas timeant ac diffidenter attingant, quia latent: id faciunt omnes poliendæ & tudendæ lingua magistri, quoties reuocantur ad hos carceres, ad hæc theatra. nam etsi hanc gloriam horum theatrorum aucupentur penè omnes, quòd excitata illa sunt, & proposita oculis omnium: tamen cùm inter oculos omnium plerique sint inflexi, vt pleraque inspiciant inflexa; lippi multi, vt acie vix definiat remota; pauci sani, qui tueantur recta; nulli integri, qui acutius non videant, quæ tegimus mala, quam quæ aperimus bona: fit, vt Oratores horum subselliorum fugiant nonnumq; gloriam certam, quia ingeniorum, tanque oculorum, timent iudicium varium. amavit Demosthenes susurrum ac populi digitum in se intentum, & quidam amaret virtutis præmium? timuit tamen Æschinus, reliquorumq; è schola politorum iudicium, &

& quidni timeret superbiae poenam? rumuscus ille
 collectus ex populi sermone, suauitate quadam sua
 inuitasset sapius & elicuisset Ciceronem ad rostra, ni-
 si facta rationum summa, cogitasset, quàm periculose
 diceret, qui coram Brutis & Camillis diceret. est (Au-
 ditores) est in magnorum virorum non solum iudi-
 cii, sed etiam oculis vis quadam diuina latenter im-
 plicita, quam cum antiquis Oratoribus timerem, to-
 tiq; hodie artubus exhorrerem, si, vt illi, ex his sub-
 sellis quærerem mea aut ignorantia tegenda velum,
 aut ambitioni fouenda segetem. verum cum hoc,
 quicquid in isto circo siue sudo siue algeo, referatur
 eò, non vt orner, sed vt ornem; non vt mihi libem
 eloquentia laudem, sed vt virtutis laudem deriuem
 in alium: tantum abest, vt Brutos & Camillos time-
 am auditores, vt potius in sinu gestiam Brutos mihi
 hodie & Camillos obrigisse auditores quid? quòd sur-
 repo huc illius mandato, cuius nutui concedo omnia?
 quid? quòd prasto id, quod omnes debemus Diis ma-
 nibus Kneringeri nostri? omnia (Auditores) quacun-
 que vel cogitatione vel oratione obo, faciunt mihi
 animos, vt dicam; nisi in tam frequenti pij Pontifi-
 ci laudatione nõ esset reliquum, quod dicam, nam si
 confectæ virtutes, nimis multa sunt; si fortuna tan-
 gam laudes, nimis humiles sunt: in harum humili-
 tate, illarum magnitudine omnia trita, & multo-
 rum sermone penè putida efficiunt, vt videam potius
 qua dicam, quàm quo modo dicam. quare cum huius

difficultatis expedienda vna videatur & simplex via, vt pauca dicam; orationi mee eam hodie statuam legem, vt vnus tantum aut alterius virtutis coercita cancellis, nos tanti patris filios potius excitet ad talia vita mortem, quam illum tantillorum filiorum patrem ornet de tanta mortis vita. praeclarum est filios vitam insistere notatam vestigio patris, praeclarum; nisi praeclarius illud, sequi normam Pontificis homines sancti auios, mortui viuos, quorum vtrunq; contendam, vt commodè possitis, si attendatis; vt attendatis, rogat beata illa mēs Ægolphi nostri, qui exemplo & doctrina semper egit maximè, vt & suis esset mors recta viuos, & nobis esset vita sancta mortuus.

Mens humana quam magna erroris culpa tenetur, quamq; huius corporis vel graui pondere pressa, vel vana illecebra irretita nec perpendit, quæ sunt rationis; nec persequitur, quæ salutis: id si aliundè non constaret, hinc constaret liquidò, quòd quam in amariis & deliciis habere deberemus mortem, illam horremus timidè; ac contra quam tanquam animi nostri pestem horrere deberemus vitam, eam persequimur auidè. imò non satis nobis est persequi hanc, fugere illam; nisi ad stultitiæ stuporisq; nostri insignem labem, vitam distinguamus gemulis quasi matrem, mortem inuramus notis quasi nouercam. inspicite ortum nostrorum, inspicite obitum, in hoc atra vestii, lachrymæ, senium, squallor, cinis; in illo symphonia, restudo, risus, latitia, rosa, ornatu, quid quæso aliud sunt.

sunt, quàm maculae, quas aspergimus morti; quàm
 gemmulae, quas appingimus vitæ? ô tenebras, hoccinè
 est esse Christianum? meliùs pro sua virtute, grauiùs
 pro authoritate, pro spiritu prudentiùs Ecclesia ma-
 ter, quæ quod sanctis curriculum siue natura præscri-
 psit necessarium, vt decurratur; siue Tyrannis inter-
 cidit medium, ne decurratur: illud iam vel decursum
 vel intercisum non mortis nomine notat, sed vitæ
 laude ornat, atque ita ornat, vt qui dies ensem vide-
 runt aut Tyrannum Martyrum sanguine perlitum,
 eos non deformet obitus dedecore, sed insigniat nata-
 lis honore. Symphonia & testudo, quæ auditur in no-
 strorum ortu, in ortu sanctorum tacet, auditur in o-
 bitu; risus & letitia, quæ fluit in nostrorum ortu, in
 sanctorum ortu consistit, fluit in obitu; rosa & orna-
 tus, qui sternitur in nostrorum ortu, in sanctorum or-
 tu remouetur, sternitur in obitu: & sternitur, fluit,
 auditur, voce, consilio, manu Ecclesiæ, quæ quantum
 adfert perspicientiæ ad videndum, quid sit in nostro-
 rum vita miseriæ, tantum adfert subsidij ad expli-
 candum, quid sit in sanctorum morte triumphi, non
 sum tamen nescius, naturam parentem sensum cum
 animo tam arctè coniunxisse, huius functiones illius
 functionibus tam aptè implicuisse, partium omnium
 cum toto, & singularum inter se communionem tam
 suauem reddidisse, vt à sensu ad animum semper per-
 manet timor ne mors hanc huius compagis & fabri-
 ca descriptionem pulcherrimam, amicitiam suauissi-
 mam

mam soluat & dissuat: hunc, inquam, timorem esse
 non sum nescius, neque hunc timorem damno; quia
 peccati non est, naturæ est, ac Christi etiam fuit in il-
 la voce, transeat à me calix iste. illud tantum damno
 & reprehendo, quod mortem mortisq; memoriam sic
 horreamus, fugiamus, quasi in ea nihil esset nisi cinis,
 vermis, flamma, gelu, pœna, serpens. hoc non est esse
 Christi luce perfusum, sed tetro gentilium errore cir-
 cumfusum; hoc non est sperare resurrectionis gloriam,
 sed timere mortis nihilum. nam sic in morte pœna,
 sed pœna ad medicinam; sic gelu, serpens, flamma, sed
 gelu, serpens, flamma ad maculas animi eluendas; sic
 vermis, sed vermis ad gloriam; sic cinis, sed cinis ad
 resurrectionem, iuxta illud, seminatur mortale, &
 resurgit immortale. mortale est, quod damus, immor-
 tale est, quod recipimus, sed per mortem recipimus,
 miserum est, quod perdimus, beatum est, quod inue-
 nimus, sed per mortem inuenimus; sordidum est, quod
 relinquimus, gloriosum est, quod assequimur, sed per
 mortem assequimur; mors est, quam exuimus, vi-
 ra est, quam induimus, sed per mortem induimus.
 quid ergo timemus mortalitatis immortalitatem?
 quid miseriæ beatitudinem? quid sordium gloriam?
 quid mortis vitam? quid timemus? quid fugimus?
 mortale seminatur, & resurgit immortale. fuit mortis
 stimulus peccati, habuit aculeum; fuit mors index di-
 uina ire, habuit potestatem; fuit mors vindex erro-
 ris, habuit victoriam: & erat illo tempore, cur mortis
 time-

timeremus aculeum, potestatem, victoriam. verum
 postquam agnus ille inlibatus crucem imbuerat suo
 sanguine, ac maculas humani meritis inustas mor-
 tis suae vita eluerat & absteraserat; tantum abest, ut
 sit aut in mortis aculeo vis ad conpungendum, aut in
 potestate auctoritas ad constringendum, aut in vi-
 ctoria facultas ad perdendum: ut crucis quoddam
 quasi vexillum praeserentes illam cantionem possi-
 mus occinere morti, vbi est mors victoria tua? vbi a-
 culeus tuus? fuisti stipendium peccati mors, peccatum
 iam deleuit crux, vbi est mors victoria tua? fuisti
 mors contagio animi, contagioni fecit medicinam
 crux, vbi est mors aculeus tuus? mortua facta es mors,
 iuxta illud, ero mors tua, o mors; seu potius viua fa-
 cta es mors, quae crucis aspersa sanguine mortuis vi-
 tam, miseris gloriam, nauigantibus portum, naufra-
 gi stationem, fessis somnum tam reddis liberaliter:
 ut mirer non esse hodie infinitos Stephanos, Lauren-
 tios, Petros, Cecilias, Caterinas, qui lapides, craticu-
 las, cruces, laminas, roas expectent à terra, expetant
 è caelo, ut te mors fruantur, ac per te Christo. quod si
 nec resurrectionis spes, nec crucis liberalitas nos possit
 excitare, quò minus huius vitae statione cedamus cum
 timore, quòd quae sequuntur mortem, poena & pra-
 mium, tam sint incerta; quàm quae praecedunt labor,
 & dolor, sunt certa: eccam vobis formam, ad quam
 si vestras & cogitationes exigatis, & reuocetis actio-
 nes, tam certi viuetis in morte, quàm ancipites iam

mori-

morimini in vita. quam narro formam? *Egolphus*
 nostrū, qui vitæ huius curriculum ita exegit, ut mor-
 tem amaret surreptem, non timuerit surrepturam.
 nam cum in omni homine, qui Christi sequitur ve-
 stigia, duo niteant homines, ciuiliſ & Christianus;
 cumq; ciuiliſ homo iuſtitia, temperantia, fortitudi-
 ne, ac prudentia; Christianus fide, ſpe, charitate abſol-
 uatur & perficiatur: illas ſiue quatuor natura, ſua
 gratia tres virtutes moribus, quaſi coloribus, ſic ſem-
 per expreſſit, ut noſter ſol vix ac ne vix quidem vide-
 rit hominē aut perfectiūſ ciuilem, aut nitidiūſ Chri-
 ſtianum. atque ne minutus ſim in eius extrema pue-
 ritia, educatione liberali, nobilitate altiſimē repeti-
 ta, indole pulchra, leporibus ſcitis (qua ciuiliſ homi-
 nis ſunt potiūſ ſemina ad fruges, quā ex ſeminibus
 fruges) inſiſtam eius maturam ætatem. Deus bone,
 quos mores? verſatur iuuenis cum ſenibus, tanquam
 Cicero cum *Scauolū*; indoctus cum doctis, tanquam
 cum *Platonibus* *Ariſtoteles*; cum *Sanctū* nutabun-
 dus, tanquam cum *Ambroſiū* *Auguſtinus*: atque ita
 cum ſingulis verſatur vnus, ut in vnum ſinguli vide-
 antur commigrāſſe. taceo peregrinationes, quia ſunt
 curioſa; antiquitatum ſtudia, quia communia; le-
 ctionum varietates, quia periculoſa: quanquam in
 iſto viro hæc pericula tam fuerunt tuta, hæc com-
 munia tam ſingularia, hæc curioſa tam ſancta, ut
 planē putem ſtupuiſſe naturam, ſe in *Egolpho* non
 fuiſſe inſectam. ac ne prolixus ſim, ſi ſingula conſequer,

ex illis tribus vnā tango peregrinationem, in qua e-
 niter non solum constantiæ laus, sed etiam humani-
 tatis quædam propè dixerā diuinitas. nam cum Flan-
 driam, Galliam, Hispaniam, Italiam obisset, non ut
 hauriret voluptates liquidius, sed ad patriæ commo-
 dum ut prudentiæ doctrinæq; fructus colligeret vbe-
 riùs, secum domum non aduexit illas externarum
 gentium perigrinas labes, licentiam, lenitatem, su-
 perbiam, furorem quibus, tanquam lacunis, Germa-
 ni peregrè redeuntes inficiunt illam diuinam puri-
 tatem Germanicæ gentis penè propriam, sed singula-
 rum gentium singulas virtutes, tanquam gemmas,
 comportauit, tam prudenter collectas, tam aptè infi-
 tas, ut cum in vno Germano verè nobili eluceret &
 Italus bellè moderatus, & Hispanus suauiter summis-
 sus, & Gallus decorè grauis, & Flander probè vinctus,
 non tam beàrit gentem suam, ad quam venit; quam
 ornàrit gentes alienas, à quibus venit. si omnes (Au-
 dit.) persequar ciuilibus hominibus laudes, quæ in Ægol-
 pho eluxerunt, depingerem Socratem: sed cum mal-
 lem hodie esse ineptus tacendo multa, quàm explicā-
 do singula longus, Ægolphi Socratem, id est, ciuilem
 hominem taceamus, hominem inspiciamus Christia-
 num. vis fidem? nulli purior. vis spem? nulli certior. vis
 charitatem? nulli ardentior. quanquam verò si dice-
 rem eum habuisse fidem nulla hæreticæ fœcis labecula
 inspersam, ac spem certa Christi promissione nixam,
 tantas laudes dicerem, quantas maximi authores

Con-

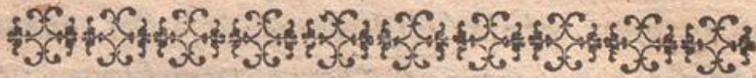
Constantino & Theodosio tribuerunt maximas: ta-
 men cum fides & spes priuati pectoris inclusa cancel-
 lis soleant esse priuata possint esse mortua: & hanc &
 illam Ægolphi videamus publicam, videamus viam
 in charitate, non satis illi fuit (Audit.) non satis Ca-
 tholica fidei semina in sui pectoris quodam quasi a-
 gro aluisse, nisi sparserit in alieno; non satis illi fuit
 puritatis fouisse fibras, nisi hereseos euulsisset: huc spe-
 ctabant illius cogitationes, huc studia, huc dies in ora-
 tione, noctes in vigiliis posita, huc lacryma, huc cura
 * spectabant omnes, ut quam fidei puritatem à Boni-
 facio, Vilebaldis, Vdalricis acceperat inclyta Germa-
 nia, eam ille non solum nobis integram conseruaret,
 sed sartam etiam tectam transmitteret posteris. ad
 quam rem cum sciret plurimum momenti adferre Sa-
 cerdotum puritatem & doctrinam; exemplo priua-
 tus, auctoritate Pontifex id egit semper, ut & in Sa-
 cerdotum animos instillaret doctrinam, & à Sacre-
 dotum lateribus diurnam illam nocturnamq; suade-
 medullam penitus euelleret, verum cum fœdæ consu-
 tudinis radices altius fuissent actæ, quam quæ pote-
 rant sine vi, deberent cum vi euelli; quod vidit Ger-
 mania, stupuit Roma, quatuordecim iuuenes hinc in-
 de secretos summa indole ad spem, summa spe ad fru-
 gem summisit Romam, quos doctrinæ vitæq; purita-
 te imbutos obiiceret aggeres, molliculis intelligos, in-
 doctis doctos, sordidè auaris effusos nō prodigè, stetit
 set (Audit.) nostra Troia, si non cecidisset noster Pri-
 mus.

mus. sed quid malè ominor cecidisse nostram Troiam? stat nostra Troia, & stat in nostro Priamo, nam cum huic nostræ Troiæ Christiano Priamo mentem è cælo iniecerat meliorem Deus verus, quam fictæ Troiæ piteo Priamo prudentia falsa; consecutus est ille, ut cuius Ecclesiæ ruinas colligere & reficere vellet viuus, sed non posset; eius incenia nutantia mortuus iam, ed firmiori vi, quò certiori subsidio, fulciat & sustentet, non est necesse, ut horum verborum complicatam notionem explicem clariùs, explicant & loquuntur eam fœminæ, pueri, parietes Ingolstadienses. noluit noluit pius Ægolphus illas Ecclesiæ siue proferendæ, siue sustentandæ cogitationes, iisdem, quibus suam vitam, circumscribi regionibus; voluit suam mortui non morituram charitatem ad viuos manare, & semper manare, & per vos manare, siquidem cum cogitaret, prudenter, ut omnia; prouidè, ut diuinus: Ingolstadiensem Academiam virtutis doctrinæque satricem largam, matricem veram sic stare, ut vestris humeris nixa vix videatur posse cadere: Bibliothecam (ut reliquum antiquitatum & ornamentorum thesaurum taceam) quam habuit lectissimam, ac exquisitissimam, reliquit vobis: in qua quot habetis mortuos libros, tot amatis viuos Ægolphos, excitantes, si torpeatis; si curretis, hortantes; ut quam hareseos hydram Lerneam videtis turbantem, miscentem, insipientem, conficientem omnia in Germania, eam pergatis non persequi modò corporaliter.

sed

sed contererere fortiter. *o* fidem, *o* spem, *o* charitatem, quis harum virtutum cursum, huius cursus vitam, huius vitæ filum abruptit medium, illi tam citò, nobis tam infelicitè? si abruperit saga, videtis Martyrem; si natura, Confessorem; si zelus, Apostolum; si cura, Episcopum, quicquid de Ægolpbo cogitatis (Audit.) vel maxima cogitatis, vel infra rem cogitatis: ideoq; Hosius Cardinalis, Romana Ecclesiæ lumen, Polonia ornamentum, Pauperum pater, ille ille, in cuius voce & calamo; siue Hæreticum premeret, pellucebat Tullius; siue Catholicum informaret, habitabat Paulus: cum de morte Ægolphi, & de saga mortem neccentis suspitione audisset, exclamasse fertur, nostris vitiorum scditatibus vt factum esse, ne hunc terra habeat Confessorem; sic diuina prouidentia (fraudem neccenti saga) concessum esse, vt eum cælum miretur Martyrem, quid pergo? Martyr est, ornante Hosio; Confessor, exprimente vita, quid pergo? nolui hac mei penicilli tenuitate effingere normam, ad quam ille vixit, volui effingere formam, ad quam nos moriamur, vidimus vel hanc in illa, vel illam in hac, vel vtramque potius in vtraque, quid viuimus tam libenter, quid morimur tam inuitè? si fragilitas, manu quasi iniecta, nos cohibeat, ecce resurrectionis gloriam; si timor peccati, ecce crucis medicinam; si anfractus viarum, ecce Ducem Ægolpbum, sed vt certior sis Dux, pie Ægolphe, instilla instilla nobis ex illo fonte, facque, vt hoc subsidio nixi cuius vitam honestamus, eius mor-

tem non extimescamus. annuit (Audit.) è cælo pius Pontifex, vt si sequamini vitam, consequamini mortem. Dixi.

ORATIO QVARTA

HABITA INGOLSTADII.

SI coram aliis dicerem (Ingolstadienses), quàm qui sunt virtutis doctrinæq; germani Antisthetes: si alio tempore dicerem, quàm quo omnia inuitant omnes potius ad lachrymas, quàm lætitiã; denique si de alia re dicerem, quàm quæ est summæ utilitatî, extremi doloris: id agerem, vt artû quãdam voluptate vestras aures animosq; titillarem, suauissimèque delinirem: verùm cum vos ñ estis, qui virtutem potius queritis, quàm aucupium artû, cum tempus illud sit, quod voluptatû illecebra sine scelere non possit contaminari, denique cum crux, de qua dicturus sum, artû modum ita superet, vt eius magnitudinem eloquentiæ cancellis si quis conetur circumscribere, insaniat potius, quàm dicat: expectabitis à me hodie potius rem mysteriû plenam, quàm dictionem exordij reliquæq; artû ornamentis perpolitam. satis exordij est, satis narrationis, satis artû, quòd id vnum dico, me de cruce dicturum, atq; ita dicturum, vt in nullo ordine videatis ordinem, in nulla arte ametis artem. nam

e de